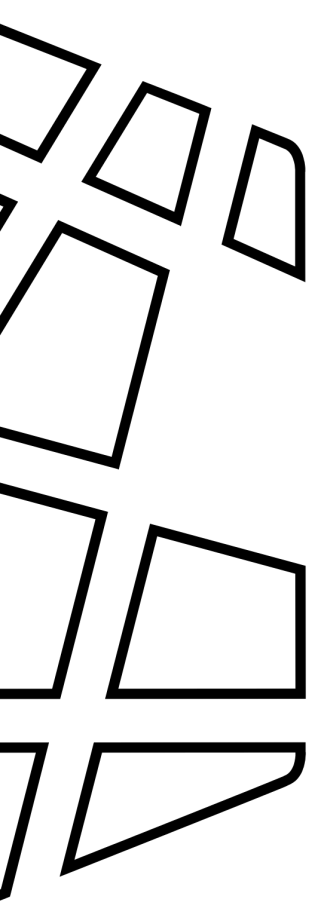

An abstract geometric pattern consisting of several black-outlined trapezoids and rectangles of various sizes, arranged in a cluster on the left side of the page.

Sociaal Klimaatfonds

Co-funded by
the European Union

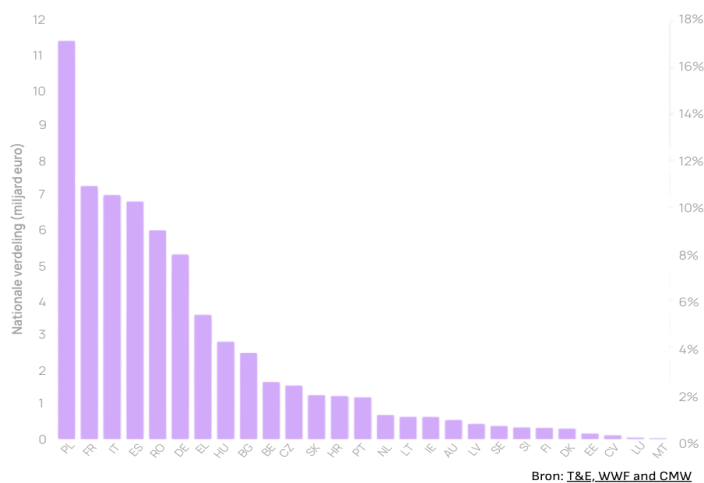
Financiering van het Sociaal Klimaatfonds

Als gevolg van de gestegen brandstof- en vervoerskosten als gevolg van ETS2 is het Sociaal Klimaatfonds (SCF) opgericht als reactie op eventuele negatieve sociaaleconomische gevolgen van ETS2 voor kwetsbare huishoudens. Het SCF is het eerste EU-fonds dat expliciet is opgezet om mogelijke energie- en vervoersarmoede als gevolg van de transitie weg van fossiele brandstoffen te verlichten. Van 2026 tot 2032 zal het fonds 65 miljard euro aan gerichte steun verstrekken aan alle EU-lidstaten. Aangezien het SCF vanaf 2026, een jaar voordat ETS2 van start gaat, begint met het uitkeren van middelen, wordt het SCF gefinancierd met 50 miljoen emissierechten uit ETS1 en 150 miljoen emissierechten uit ETS2, tot een maximum van 65 miljard euro. 25 % van de financiering van projecten in het kader van de sociale klimaatplannen moet afkomstig zijn van de lidstaten, waardoor de beschikbare SCF-financiering in totaal 86,7 miljard euro bedraagt. De lidstaten zijn vrij om gebruik te maken van ETS2-inkomsten om de plannen te cofinancieren, en om het cofinancieringspercentage te verhogen tot meer dan 25 %.

Toewijzing van het SCF

Elke lidstaat ontvangt een toewijzing van het SCF op basis van een beoordeling van de behoefte, waarbij rekening wordt gehouden met het percentage van de bevolking dat risico loopt op armoede in plattelandsgebieden, met de CO₂-uitstoot van brandstof in woningen, met het aantal huishoudens dat risico loopt op armoede met achterstallige rekeningen voor nutsvoorzieningen, met de totale bevolking en met het Bruto Nationaal Inkomen per hoofd van de bevolking. Als gevolg hiervan zullen Polen (17,6 % van het SCF-budget), Frankrijk (11,2 %), Italië (10,8 %), Spanje (10,5 %) en Roemenië (9,3 %) de meeste financiering ontvangen. Er is een ingebouwd solidariteitsmechanisme in het SCF, aangezien lidstaten met een grotere behoefte proportioneel meer financiering zullen ontvangen in vergelijking met de ETS2-prijs die zij betalen. Bulgarije is bijvoorbeeld een nettobegunstigde van het fonds en ontvangt een grotere toewijzing van middelen in verhouding tot zijn aandeel in de uitstoot.

Grafiek 10. Inkomsten SCF (verdeling per land)

Besteding van het Sociaal Klimaatfonds

Het SCF kan worden besteed aan groene investeringen om emissiereducties betaalbaarder en toegankelijker te maken. Groene investeringen kunnen bestaan uit energiebesparende renovaties, decarbonisatie van verwarmings- en koelsystemen, emissievrije voertuigen en deelname aan energiegemeenschappen. De lidstaten kunnen fiscale prikkels of financiële steun creëren om de betaalbaarheid van emissievrije voertuigen en fietsen te verbeteren of om de infrastructuur te moderniseren. In de SCF-verordening wordt specifiek melding gemaakt van de ontwikkeling van een markt voor tweedehands emissievrije voertuigen, het stimuleren van het gebruik van betaalbaar en toegankelijk openbaar vervoer en het

ondersteunen van particuliere en openbare entiteiten om duurzame vraaggestuurde mobiliteit, gedeelde mobiliteitsdiensten en actieve mobiliteitsopties aan te bieden.

Een beperkt bedrag, maximaal 37,5 % van het fonds, kan worden besteed aan tijdelijke directe inkomenssteun, aangezien veel investeringen, zoals de renovatie van een woning of de verbetering van een openbaarvervoerslijn, meerdere jaren in beslag kunnen nemen. Gedurende die periode worden kwetsbare huishoudens die voor die investeringen afhankelijk zijn van overheidssteun, blootgesteld aan de CO₂-prijs, en kan financiële steun nodig zijn.

Nog eens 2,5 % is beschikbaar voor het houden van openbare raadplegingen, communicatieactiviteiten, het uitvoeren van studies of het verlenen van technische bijstand en capaciteitsopbouw voor uitvoerende instanties. Deze categorie kan trainingen omvatten om te zorgen voor een goed beheer van het fonds en de verwezenlijking van de doelstellingen ervan, of het opzetten van "one-stop-shops" om burgers te helpen bij het overwinnen van moeilijkheden om gebruik te maken van overheidsregelingen met betrekking tot woningrenovatie.

Sociaal Klimaatplan

De lidstaten kunnen toegang krijgen tot de SCF-middelen door nationale sociale klimaatplannen (SCP's) in te dienen, die in juni 2025 moesten worden ingediend, een deadline die alleen door Zweden en Letland is gehaald. De SCP's moeten worden goedgekeurd door de Commissie, na een verplicht proces van consultaties met lokale en regionale autoriteiten, vertegenwoordigers van economische en sociale partners, het maatschappelijk middenveld en jongerenorganisaties, en andere stakeholders. Na indiening heeft de Commissie twee maanden de tijd om aanvullende informatie op te vragen of opmerkingen te maken, waarna de lidstaat het plan indien nodig kan herzien. De plannen worden beoordeeld op basis van hun relevantie, doeltreffendheid, efficiëntie en samenhang. Een definitief besluit wordt genomen binnen vijf maanden na indiening.

Een positieve beoordeling leidt tot een besluit van de Commissie waarin alle informatie met betrekking tot de uitvoering van het SCP wordt uiteengezet, met inbegrip van de maximale financiële toewijzing en de nationale bijdrage. De uitbetaling van de financiering is afhankelijk van het bereiken van de mijlpalen en doelstellingen die in het plan zijn vastgelegd. De lidstaten kunnen verzoeken om de uitbetaling tweemaal per jaar, waarbij de eerste betalingen in 2026 van start gaan. De lidstaten zijn verplicht hun SCP's te wijzigen indien deze niet langer haalbaar zijn of aanzienlijke aanpassingen vereisen. De Commissie kan het gewijzigde plan afwijzen nadat zij de lidstaat in de gelegenheid heeft gesteld verslag uit te brengen over haar bevindingen en uitleg te geven over de discrepanties.

Het sociale klimaatplan voor elke lidstaat moet het volgende bevatten:

- Een raming van de verwachte effecten van prijsstijgingen als gevolg van de invoering van ETS2, met name in verband met energie- en vervoersarmoede.
- Een schatting en identificatie van het aantal kwetsbare huishoudens, micro-ondernemingen en vervoersgebruikers (zowel openbaar vervoer als privévoertuigen).
- Concrete beleidsmaatregelen en investeringen die zijn gepland om de negatieve effecten van de prijsstijging op deze doelgroepen te verminderen, met inbegrip van tijdelijke inkomenssteun en maatregelen voor decarbonisatie op lange termijn.
- Mijlpalen, streefdoelen en indicatoren om de uitvoering en voltooiing tegen medio 2032 te volgen.
- Kosten van het plan en een toelichting op hoe de kostenefficiëntie wordt gewaarborgd.
- Uitleg over hoe het plan voldoet aan het beginsel "geen significante schade berokkenen".
- Gedetailleerde informatie over de publieke consultatieprocessen die zijn gebruikt om het plan op te stellen. Er moet een publieke consultatie worden gehouden met lokale en regionale autoriteiten, vertegenwoordigers van economische en sociale partners, relevante maatschappelijke organisaties, jongerenorganisaties en andere

belanghebbenden. Het plan zelf moet een samenvatting van deze consultaties bevatten, die door de Commissie bij haar beoordeling in aanmerking zal worden genomen.

Informatie publiceren

Deze ETS2 101 werd gemaakt in het kader van het LIFE Effect-project (LIFE23 GIC-BE-LIFE EFFECT) onder leiding van Carbon Market Watch met bijdragen van leden van het projectconsortium.

Auteurs:

Eleanor Scott, EU Carbon Market Expert, Carbon Market Watch

Jeanne Marullaz, EU Policy Intern, Carbon Market Watch

Redactie

Gavin Mair, Communications Specialist, Carbon Market Watch

De meningen in deze nota zijn uitsluitend die van Carbon Market Watch, de hoofdauteur en van de bijdragende leden van het LIFE Effect-consortium.

Voor interviews of meer informatie over het gebruik en de verspreiding van de inhoud van deze nota kunt u contact opnemen met: gavin.mair@carbonmarketwatch.org

Publicatiedatum:

November 2025

**Co-funded by
the European Union**